

XIV. LEÓ PÁPA ÜZENETE A SZEGÉNYEK 9. VILÁGNAPJÁRA

2025. november 16.

Te vagy, Uram, az én reménységem (Zsolt 71,5)

1. „Te vagy, Uram, az én reménységem” (Zsolt 71,5). Ezek a szavak egy súlyos megpróbáltatásoktól terhelt szívből törnek elő: „Sok kemény terhet raktál rám” – mondja a zsoltáros (20. vers). Mindezek ellenére lelke nyitott és bizalommal teli, mert hite szilárd, felismeri Isten támogatását, és megvallja: „Valóban te vagy sziklám és váram” (3. vers). Ebből fakad rendíthetetlen bizalma abban, hogy az Istenbe vetett remény nem csal meg: „Uram, hozzád menekülök, ne hagyj soha szégyent érnem!” (1. vers).

Az élet megpróbáltatásai közepette a reményt az Isten szeretetéről szerzett erős és bátorító bizonyosság élteti. Isten szeretete a Szentlélek által áradt ki a szívünkbe. Ezért a remény nem csal meg (vö. Róm 5,5), és Szent Pál ezért írhatja Timóteusnak: „azért fáradunk és küzdünk, mert remélünk az élő Istenben” (1Tim 4,10). Az élő Isten ugyanis „a reménység Istene” (Róm 15,13), aki Krisztusban – az ő halála és feltámadása által – „a mi reménységünké” lett (vö. 1Tim 1,1). Nem feledhetjük, hogy ebben a reményben részesültünk az üdvösségben, s ezért gyökeret kell vernünk és meg kell maradnunk ebben a reményben.

2. A szegény egy erős és megbízható remény tanújává válhat, éppen azért, mert ezt a reményt egy nélkülöző, kiszolgáltatott, kirekesztett, bizonytalan élethelyzetben vallja meg. Nem a hatalom és a birtoklás biztonságára támaszkodik; épp ellenkezőleg, a hatalmi és vagyoni viszonyok terheit viseli, és sok esetben ezek áldozatává válik. Reménye csakis másra támaszkodhat. Amikor elismerjük, hogy Isten a mi első és egyetlen reményünk, mi magunk is megtesszük ezt a lépést a mulandó *remények* világából az örök *remény* felé. Ha őszintén vágyunk arra, hogy Isten legyen útítársunk, a vagyon elveszíti túlzott jelentőségét, mert rátalálunk az igazi kincsre, amelyre valóban szükségünk van. Fülünkben csengenek az Úr Jézus világos és határozott szavai, amelyekkel tanítványait figyelmeztette: „Ne gyűjtsetek magatoknak kincset a földön [...]. A mennyben gyűjtsetek...” (Mt 6,19–20)!

3. A legnagyobb szegénység az, ha valaki nem ismeri Istent. Erre emlékeztetett bennünket Ferenc pápa is, amikor az *Evangelii gaudium* kezdetű apostoli buzdításában ezt írta: „a legrosszabb, a szegények által leginkább megszenvedett hátrányos megkülönböztetés a spirituális figyelem hiánya. A legtöbb szegény különösen nyitott a hitre; szükségük van Istenre, és nem mulaszthatjuk el, hogy felkínáljuk nekik Isten barátságát, áldását, szavát, a szentségeket és a hitbeli növekedés és érlelődés útját” (200. pont). Ez egy alapvető és

egészen sajátos felismerése annak, hogyan találhatunk rá Istenben igazi kincsünkre. Ezzel összefüggésben János apostol hangsúlyozza: „Ha valaki azt állítja, hogy: »Szeretem az Istent«, de testvérét gyűlöli, az hazug. Mert aki nem szereti testvérét, akit lát, nem szeretheti az Istent sem, akit nem lát” (1Jn 4,20).

Ez a hit szabálya és a remény titka: a földi javak, a kézzelfogható valóságok, a világ nyújtotta örömek, az anyagi jólét – bármennyire fontosak is – önmagukban nem elegendők ahhoz, hogy a szívet boldoggá tegyék. Az anyagi javak gyakran megtévesztők, és a szegénység drámai formáihoz vezethetnek, elsősorban ahhoz, hogy az ember azt hiszi, nincs szüksége Istenre és életét tőle függetlenül irányíthatja. Eszünkben jutnak Szent Ágoston szavai: „Isten legyen minden reményed: érezd, hogy szükséged van rá, hogy betölthessen téged! Nélküle bármid legyen is, csak még üresebbé tesz” (*Zsoltármagyarázatok*, 85,3).

4. A keresztény remény, melyre Isten ígéje irányítja a figyelmünket, bizonyosságot jelent életutunk során, mert alapja nem az emberi erő, hanem a mindig hűséges Isten ígérete. Ezért a keresztények a reményt kezdetől fogva a horgony jelképével kapcsolták össze, mely a szilárdság és a biztonság szimbóluma. A keresztény remény olyan, mint egy horgony, amely szívünket az Úr Jézus ígéretéhez köti, aki halálával és feltámadásával megváltott bennünket, és újra el fog jönni közénk. Ez a remény folyton az „új eget” és az „új földet” (2Pt 3,13) tárja szemünk elé az élet valódi távlataként, ahol minden teremtmény megtalálja létezésének valódi értelmét, mert a mi igazi hazánk a mennyben van (vö. Fil 3,20).

Isten városa tehát kötelezettséget ró ránk az emberek városai iránt, melyeknek már most hasonlónak kell válniuk az örök városhoz. A remény, melyet Istennek a Szentlélek által a szívünkbe árasztott szeretete tart fenn (vö. Róm 5,5), az emberi szívet termékeny földdé formálja át, amelyből kihajthat a világ életét szolgáló szeretet. Az Egyház hagyománya következetesen megerősíti a három isteni erény, vagyis a hit, a remény és a szeretet közötti körforgás valóságát. A remény a hitből születik, amely a szeretet talaján táplálja és élteti a reményt, hiszen a szeretet minden erény anyja. És a szeretetre ma, most van szükségünk! A szeretet nem ígéret, hanem valóság, amelyre örömmel és felelősséggel tekintünk: bevon bennünket és döntéseinket a közjóra irányítja. Akiben viszont nincs szeretet, az nemcsak maga szenved hiányt hitben és reményben, hanem felebarátját is megfosztja a reménytől.

5. A Szentírás reményre szóló felhívása tehát azt a kötelességet rója ránk, hogy következetesen és habozás nélkül vállaljuk felelősségünket a történelemben. A szeretet ugyanis „a legfontosabb társadalmi parancsolat” (*A Katolikus Egyház katekizmusa*, 1889). A szegénységnek strukturális okai vannak, amelyeket fel kell tárni és fel kell számolni. Miközben ez a folyamat zajlik, mindannyian arra kapunk meghívást, hogy a remény új jeleit mutassuk fel, melyek a keresztény szeretetről tanúskodnak, ahogyan számos szent tette ezt minden korban. A kórházak és az iskolák például olyan intézmények, amelyeket azért hoztak létre, hogy befogadhassák a leggyengébbeket és a társadalom peremére szorultakat. Ezeknek ma már minden ország közpolitikájának részét kellene képezniük, ám a háborúk és az egyenlőtlenségek gyakran még mindig akadályozzák ezt. A mai világban egyre inkább a remény jeleivé válnak a családtípusú otthonok, a kiskorúak számára kialakított közösségek, a meghallgatást és befogadást kínáló központok, a szegénykonyhák, a hajléktalanszállók, a népfőiskolák, a tanodák: mennyi rejtett jel, amelyek mellett talán elmegyünk, pedig mennyire fontosak ahhoz, hogy lerázzuk magunkról a közönyt és vállaljuk az önkéntesség valamelyik formáját!

A szegények nem mellékes szereplői az Egyháznak, hanem a legszeretettebb testvéreink, mert mindegyikük – a maga létezésével, sőt szavával és bölcsességével – kézzelfoghatóvá teszi számunkra az evangélium igazságát. Ezért a *szegények világnapja* arra kívánja emlékeztetni közösségeinket, hogy a szegények állnak az egész lelkipásztori gondoskodás középpontjában. Nem csupán a karitatív szolgálat szempontjából, hanem abban is, amit az Egyház ünnepel és hirdet. Isten magára vette szegénységüket, hogy az ő hangjuk, történeteik és arcuk által gazdagítson bennünket. A szegénység minden formája – kivétel nélkül – felhívás arra, hogy az evangéliumot konkrétan éljük meg és a remény kézzelfogható jeleit nyújtsuk.

6. Ezt a felhívást intézi hozzánk az egész szentév. Nem véletlen, hogy a szegények világnapját épp e kegyelmi esztendő végéhez közeledve tartjuk. Miután a szent kapu bezárul majd, őriznünk kell és tovább kell adnunk azokat az isteni ajándékokat, amelyekben egy imádságban, megtéréssel és tanúságtétellel töltött teljes év során részesültünk. A szegények a pasztorális tevékenységnek nem tárgyai, hanem kezdeményező alanyai, akik arra ösztönöznek bennünket, hogy mindig megtaláljuk az evangélium korunknak megfelelő megélésének új formáit. Ahogy az elszegényedés újabb és újabb hullámai követik egymást, fennáll a hozzászokás és beletörődés veszélye. Nap mint nap találkozunk szegény vagy elszegényedett emberekkel, és előfordulhat, hogy nekünk magunknak is kevesebb jut, elveszítjük azt, ami korábban biztosnak tűnt: az otthont, a napi betevőt, az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférést, a megfelelő színvonalú oktatást és a hiteles tájékoztatást, a vallás- és szólásszabadságot.

A közjó előmozdítása során társadalmi felelősségvállalásunknak Isten teremtő tette ad alapot, aki a föld javait mindenkinek adja: ahogyan ezeknek a javaknak, úgy az emberi munka gyümölcseinek is mindenkinek igazságosan kellene eljutniuk. A szegények segítése ugyanis igazságosság kérdése, még mielőtt a szeretet kérdése lenne. Ahogyan Szent Ágoston is megjegyzi: „Kenyeret adsz az éhezőknek, de jobb volna, ha senki sem éhezne, még ha így nem is lenne, akinek adni lehetne. Ruhát adsz a mezítelennek, de mennyivel jobb lenne, ha mindenkinek volna ruhája, és nem létezne ilyen nélkülözés” (*Magyarázat János első leveléhez*, VIII, 5).

Kívánom, hogy ez a jubileumi év ösztönözzön intézkedéseket a szegénység régi és új formáinak felszámolására, és kezdeményezéseket a szegények közt is legszegényebbek megsegítésére. A munka, az oktatás, a lakhatás és az egészség képezik az alapját annak biztonságnak, amelyet fegyverekkel sosem lehet megteremteni. Őszinte elismerésem a már folyamatban lévő kezdeményezésekért és azért az elkötelezett munkáért, amelyet nemzetközi szinten nap mint nap megannyi jóakarató ember végez.

Bízzuk magunkat a Boldogságos Szűz Máriára, a szomorúak vigasztalójára, és vele együtt zengjük a remény énekét, magunkévá téve a *Te Deum* szavait: „*In Te, Domine, speravi, non confundar in aeternum*” – „Te vagy, Uram, én reményem, ne hagyj soha szegényt érnem!”

Kelt a Vatikánban, 2025. június 13-án, Páduai Szent Antal, a szegények védőszentjének emléknapján.

XIV. Leó pápa